

Tiedätkö mitä käytät?

Suomessa on Runko-BES -järjestelmän myötä saavutettu tilanne, jossa riittävä määrä tuotteita ja liitosratkaisuja on vakioitu. Näin suunnittelijat pystyvät suunnittelemaan geneerisiä ratkaisuja ja kohteiden elementtitoimituksia voidaan kilpailuttaa vapaasti. Tilanne on kaikin puolin hyvä ja helppo tilaajalle, suunnittelijalle, urakoitsijalle ja elementtitoimittajalle.

Ennen järjestelmän vakiintumista Suomessa käytettiin erilaisia muualla ideoituja ja kotimaassa kehitettyjä tuotteita. Tuotteiden valmistustapa ja raudoitukset vaihtelivat paljon nykyistä enemmän. Tuotteiden käytön ja yritysfuusioiden seurauksena huonot tuotteet jäivät pois tuotannosta ja vain hyvät jäivät.

Kun nyt suunnitellaan rakenneosien uudelleenkäyttöä, pitäisi ihan aluksi selvittää, mistä tuotteista on todellisuudessa kyse. Kavalin esimerkki lienee laatta, joka näyttää ontelolaatalta, mutta on valmistustapansa, raudoituksensa ja ennen kaikkea kestävyytensä puolesta jotain ihan muuta. Silloin jo pelkästään sen nostaminen pois paikaltaan noudattaa erilaisia lainalaisuuksia kuin nykyaikainen ontelolaatta.

Rakenneosien uudelleenkäytön peruseriaate on tuntee rakenneosa, jota aiotaan uudelleen käyttää. Rakenneosasta tulee selvittää kaikki saatavissa oleva tieto jo ennen sen irrottamisen suunnittelua. Ajalta ennen CE-merkintää meillä on hyvin rajallinen määrä lähteitä käytettävissä, mutta ne kaikki tulisi tutkia tarkkaan etukäteen. Jo varhaisessa vaiheessa tuotteita brändättiin, mutta silti joukossa on nimettömiä tuot-

teita. Niiden ominaisuudet pitää määritellä ilman tietoa muista vastaavista tuotteista.

Rakenneosien uudelleenkäytössä on valtavasti potentiaalia. Tosin edelleen puuttuu niiden kauppapaikka ja niin kauan kuin Rakennustuoteasetus ei luo todellisia raameja uudelleenkäytölle, voi olla helpompaakin, ettei tuotteita saateta markkinoille. Nykylainsäädännön mukaisesti niille napsahtaisi CE-merkintävaatimus, jos ne vaihtavat omistajaa erillisinä elementteinä.

Sen sijaan rakennuksen omistajan on mahdollista jo nyt käyttää rakenneosia uudelleen, kunhan saa niiden arvioinnin järjestymään rakennusvalvonnan edellyttämällä tavalla.

Rakenneosien uudelleenkäyttö johtaa väistämättä myös arkkitehtuurin muutokseen. Voiko kestävä kehitys ja estetiikka olla päämäärinä rinnakkain vai täytyykö jommas-takummasta tinkiä? Tässä on haastetta nyky-arkkitehdeille. Tietyllä tapaa se on paluuta neuvostoliittolaiseen arkkitehtuuriin, jossa valittiin katalogista sopivat elementit ja suun-

niteltiin rakennus niiden pohjalta. Nyt ei ole katalogia vaan purettavia kohteita rakennettavien rinnalla.

Ehkä tulevaisuuden grynderi hankkii-kin purettavia rakennuksia omistukseensa käyttääkseen niiden rakenneosat uudelleen toisella puolella kaupunkia, ehkä jopa toisessa kaupungissa.

Ennen rakenneosien suurimittaista uudelleenkäyttöä, tulisi määritellä tapa, jolla rakenneosien ominaisuudet voidaan riittävällä luotettavuudella selvittää. Myös työturvallisuuteen pitää kiinnittää uudella tavalla huomiota rakenneosien uudelleenkäytön yleistyessä.

Tulevaisuudessa meillä saattaa olla standardeja, joita noudattamalla uudelleen käytettävien rakenneosien CE-merkintä on mahdollista. Nyt jo uudelleen käytettävät tiilet ovat avanneet latua ETA-menettelyllä CE-merkinnälle ja teräseurokoodiin kirjoitetaan parhaillaan ohjeita uudelleen käytettävien tuotteiden arvioimiseksi. •

Auli Lastunen

Eurokoodiasiantuntija
Rakennustuoteollisuus RTT
auli.lastunen@rakennusteollisuus.fi

Päivi Kankare